

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu. Deležniki tiskovn. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

Vsem čč. bralcem „Sl. Gospodarja!“

Število naročnikov se je v poslednjem času tako pomnožilo, da z najboljšim upanjem v bodočnost gledamo. Ljudstvo se je začelo brigati za to, kar se njemu v prid alj na škodo sklepa in vpeljava. Ludje čutijo, da ni zadosti, da se le samo poslanci alj zastopniki volijo, marveč je treba vediti, kako ošni poslanci da se naj volijo.

Zares, pri tolikih bridkostih, ki nas čedalje bolj tarejo, je zadnji čas resno preišljevat, ali smo povsod tudi prav volili, ali ni morebiti vsa ustavna mašina skažena, ker že 12 let volimo in volimo, pa vendar nismo vsi skupaj — mi kakor naši nasprotniki — ustave veseli, marveč čutimo, da je kakor slaba jed, kterej ni pomagati ne s soljo ne z mastno začimbo.

Da je začelo ljudstvo vse to čutiti ter vsled tega po časniku sega, ki mu vse to razlaga, je veselo znamenje, kajti se tako širi pravo spoznanje in narodna zavednost, razumno in narodno vzbujeno ljudstvo je pa trdna skala, ob kterej se mora sčasoma razbiti nemčurjev pahnjnost kakor tudi liberalnih trinogov predrznost.

Lepi napredek, ki ga je „Gospodar“ v kratkem času storil, nam je porok, da se bo list vsaj na Štajerskem v vsaki vesi in srenji udomačil, da bode od novega leta naprej svoje bralce po tisočih štel. —

K temu treba dvojne, celó lehke podpore. Od ene strani se naj list podpira z marljivim nabiranjem naročnikov v vsakej fari, od druge strani pa — s peresom, s podporo duha in uma. Če pogledamo imenik naročnikov, najdemo v marsikateri fari premnogo naročnikov, v drugi veliko menje, v nekterih — nobenega. In kjer do zdaj nobenega ni bilo ali le malo, oglasi se jih mahoma vsaj nekaj in k prejšnim več, brž ko skrben dušen pastir v dotični, do zdaj več

menj zapuščeni kraj pride, v dokaz, da se povsodi nekaj storiti da, ako se le dober prijatelj najde, ki ljudem dobro svetovati ume. Naj bi le povsod dobra stvar dobrih prijateljev imela, bilo bi zdavno že vse drugače, kajti Slovenci še niso tako spačeni, da bi se jih modra beseda ne prijela.

Treba je drugič duševne podpore. Urednik sam, posebno če ima zraven težavnega in mrdnega uredovanja še drugih posebnih poslov, ne more pri najboljši volji vsem tirjatvam in potrebam listovih bralcev zadovoljiti. Lehko se pa to doseže, ako tisti častitih bralcev, ki imajo zmožnosti in časa za to, stanovitno in marljivo urednika z dopisovanjem podpirajo, naznanila in inserate listu pošiljajo. Dasi dopisov listu nikdar ne menjka, pogrešamo vendar živo kratkih naznanil o važnejših dogodkih, ki so velike vrednosti za list, ako hoče vseskozi podučen, mikaven, torej ljudem priljubljen list biti. Nikar se od nas naj ne tirja, da bomo še le iz „Tagesp.“, alj morebiti celó iz „Mbg. Ztg.“ domače notice posnemali. Kar je tukaj razglašeno, nočemo pregrevat, ker se nam to neslano in nedostojno dozdeva, tudi ni vse zanesljivo, kar se v teh listih bere. — Ako se liberalnim listom tako marljivo vsaka najmanjša stvar poroča, kje pa ste konservativni možje, da se ne ganete? — 22. sept. je po Goričkem na več krajih toča pobila in „Tagesp.“ kakor „Mbg. Ztg.“ ste dobili brž poročila o tem, le za „Gospodarja“ ga ni bilo v vseh teh krajih človeka, ki bi mu bil na listnici za 2 krajcarja to poročal.

Vsi obžalujemo in tožimo, da ljudstvo dobrih listov vse premalo bere, ne pomislimo pa, da smo tega večjidel sami krivi, ker dobrih listov zadosti ne podpiramo.

Hočeš torej, da ludje po dobrem listu segnejo, bodi mu sam priden dopisovalec in —

 Denašnji list ima dve prilogi: „Gosp.“ in Hermanov oklic.

dober svetovalec, če sam kaj boljšega veš in premoreš. „Das Beste ist aber des guten Feind“ pravi moder nemški pregovor.

Od Vaše krepke in stanovitne pomoči torej, predragi gospodje po deželi, je odvisno, da postane „Gospodar“ slovenskemu ljudstvu priljubljen list, častno glasilo pravne stranke, zaupljiv voditelj v političnih in gospodarskih zadevah.

Prosimo še posebno, da nam zdaj ob času volitev, natančno naznanjate volilne možé, vspeh agitacije za naše kandidate in potem izid volitve na vsakem volišči, naj že bo vspeh kakoršen koli.

Zdaj pa še nekaj za le nekatere bralce „Sl. Gospodarja.“

Nastopilo je poslednje četrletje in g. opravnik sestavlja že v duhu bilanco za novo leto. Bilanca ne bo slaba, ako le vsak svoj dolg plača. Grdo bi pa bilo za „Gospodarja“, ako bi konec leta svojih računov v redu ne imel. Celó natihoma torej le tistim, katere to zadeva, povemo, da je 72 deležnikov „kat. tiskovnega društva“ še na dolgu za 3. društveno leto, kar znaša ravno 360 gl. Naročnikov lista je pa 180, ki imajo — eden večje, drugi manjše oknice pri svojem imenu, kar pomenja, da je treba nekaj zadelati. Če se to pred zimo še zgodi, bode 150 gl. menj dolgá in v „Gospodarjevi“ kasi več blagá, kar je ob novem letu že zato dobro, da si ostanemo tudi za naprej dobri prijatelji. Dolžnik namreč po navadi upnika lepo ne gleda, ta pa onega ne. Bodi naj ta opomba dovolj.

Uredništvo in opravništvo.

Kandidatov na izbiro!

„Nesreča je razpor med tujei; med brati pa prokletstvo.“
Dr. Fischhof.

Mnogo kuharic presoljena juha — pravi pregovor. Nekaj enakega žuga Slovincem pri sedanjih volitvah v državni zbor. Povsod so se bili ustanovili osredni odbori za volitve: v Mariboru, v Ljubljani, v Gorici, na Istorskem, ter so postavili v soglasji z okrajnimi odbori kandidate, na Koroškem je to storilo slovensko pol. društvo „Trdnjava“ v porazumljenjs pravno stranko. Da bodo tudi nemškutarji tu in tam nemškutarskih ponudnikov ponudili ljudem, temu se ni čuditi, dokler je po Slovenskem nemškutarskih glavačev, ki mislijo, da Slovenci za druga na svetu niso, kakor da tujem pête ližejo in se svoji narodnosti brž ko mogoče zneverijo.

In kakor da še mali peščici Slovencev ni zadosti, z nemčurji opraviti imeti, razglaša „Narod“ še tretji imenik svojih kandidatov ter jih Slovincem priporoča! Vsak pameten človek se vpraša:

Čemu še ta tretji imenik kandidatov, ko bi vendar vsi Bogu se morali zahvaliti, ako zmagajo povsod oni možje, katere so si domači odbori ali društva za kandidate postavili. — „Narodovci“ nam bodo odvrnuli, da jih priporoča Ljubljanski centralni odbor. Beseda je sicer prav nadata, a pomena pravega vendar nema. Temu odboru, kateri je le štel Vošnjakove politične prijatelje, ugovarjalo se je od vseh strani, pripoznala ga nijedna slovenska dežela ni! Vsakdo pa ve, da je pri postavljenji kandidatov prva reč: zaupanje, ki se pa ne da s kandidatom vsiliti, marveč mora še le ono kandidata podati. Ta „centralni odbor“ v Ljubljani še za Kranjsko veljave nema, kajti „Novice“ pišejo: „Obravnava zastran kandidatov s zastopniki tako imenovanega „centralnega odbora“ (Ljubljanskega) je prestala v tistem trenutku, ko je ta odbor v „Narodu“ razglasil tudi kandidate za Kranjsko.“

Morebiti se pa od „Naroda“ postavljeni kandidati odlikujejo po svojih načelih, morebiti zastopajo najvišje koristi slovenskega ljudstva? Odgovor na to dajó že imena same kakor tudi oklic, kateri jih priporoča. Pusté na strani imena poglejmo oklic. Alj tu ne najdeš ne ene stvari, ki bi pametnega volilea pripravila, da se oklene moža, od „Nar.“ priporočanega. Če n. primer oklic poudarja, da „do višjega blagostanja le dospeti zamoremo po samopravi, omiki in svobodnem razvijanju duševnih in materialnih moči“, se to umeje samo po sebi, in mi kakor „Narodovci“ skušamo odpraviti ovire, ki nam vežejo duševne in materialne moči. „Naš program“, pravi „N.“, „je zapisan v srcih celega slovenskega naroda itd.“ Tega ne more nihčér verjeti, kdor bere „Novice“, „Danico“, „Gospodarja“, „Glas“, „Politik“, „Vaterland“ itd., v katerih se v brezštevilnih dopisih ugovarja „Narodovemu“ programu, iz katerega se je „Bog“ izbrisal; nasproti je pa prav slovensko ljudstvo z veseljem pozdravilo na vse strani pravični program „pravne stranke“, tako da je zares le ta program „zapisan z srcih“ ogromne večine slov. naroda.

Morda je jedro vse hvale, s katero „N.“ svoje kandidate priporoča, v tem, da so svobodomiselní, zgovorni in neomahljivi? Ne vganjajmo burk z besedami! „Svobodomiselní“ so prav za prav le oni možje, ki so pravični na vsako stran, kajti prava svoboda obstaja v tem, da se nikomur pravica ne krati. Druga je pa tista novo pečena svoboda, ki ne spoštuje ne Božjih ne cerkvenih pravic in postav, marveč zagovarja nepokorščino proti Bogu in vsemu krščanstvu. To pa je laži — liberalizem, najhujši trinog in zapeljivec ljudstva. Če je kandidat v tem smislu „svobodomiseln“, ga ne more in ne sme nijeden katoličan voliti! „Zgovorni“ in „neomahljivi“ so naši kandidatje vsi, le pomislimo Hermana, Kosarja in druge, ki tudi barem ravno toliko poznajo težnje in bremena ljudstva, kakor „Na-

rodovi“ ponudniki. Kar zadeva voljo in srce, pomagati ubogemu slovenskemu ljudstvu, bilo bi krivično dvomiti o tem pri katerem koli postavljenih kandidatih, le da vsakemu dano ni, z enakim vspehom za to delati. Od nas priporočeni g. Herman je v 12 letih, odkar zastopa Slovence, in posebno odkar je deželni odbornik, ljudstvu v korist toliko storil, da bi težko kdo v njegovih in naših razmerah več bil storiti zamogel. Njemu se imamo Slovenci zahvaliti za vsako drobtinico narodnih in materialnih pravic, ki so nam iz mize nemške deželne gosposke v Gradci padle. Njemu se ima ves Ptujski okraj zahvaliti za realno gimnazijo, mnogi Slovenci pa za službo na domačej zemlji. Ne bode li ta mož, ki pozna tako natančno vse težave, ki tarejo naše ljudstvo, vse krivice, ki se mu godé, ki ima srce za potrjeni narod, kakor malo kdo, ne bode li ravno on z večjo sprevidnostjo in odločnostjo za ljudstvo delal, kakor nja nasprotni kandidat, Ptujski advokat, ki je svojo besedo pregriznil, nasprotovaje Hermanu, katerega je podpirati obljubil? — In kakošne so koristi ljudstva, katere bi n. pr. v Celjskem okraju bolj zastopati mogel dr. Vošnjak, kakor pa kanonik Fr. Kosar, na Kranjskem pa dr. Razlag bolj kot grof Hohenwart? Tega ne vemo ne mi, ne premnogi drugi, pa to vemo, da so — liberalni kandidati v cerkveno-pravnih vprašanjih, ki pridejo v drž. zboru na dnevni red, in bodo globoko segale v največje koristi ljudstva, silno nevarni možje, pred katerimi moramo naše katoliško ljudstvo resno svariti.

„Nar.“ je v štev. 216. iz „Tednika“ (!!) posnel članek: „Nemškutarja ali Nemca nikdar ne volimo!“ Morebiti meri to proti g. Hermanu in grofa Hohenwartu, katerega „Nar.“ za Nemca šteje, kterima sta se torej nasprotna kandidata slov. krvi postavila? Kar to zadeva, mislimo mi in z nami slovensko ljudstvo vse drugače. Mi ne ertimo nobenega naroda, najmanj pa Nemce. Med Nemci je mnogo poštenjakov, ki so Slovincem dobri in za nas morebiti že več storili, kakor marsikteri Slovinci, ki se „narodnjaka“ babá. Nasproti pa štejejo med Slovenci, kteri so za čas visoko stali, tudi izdajalcev svojega naroda. Čudno zares je, da se gospodje „Naroda“ in „Tednika“ s poštenimi, nam pravičnimi Nemci pogajati ne morejo, z liberalnimi, brezverskimi Nemci se pa tako radi objemajo! — „Nemškutarjev“ tudi mi ne priporočamo in ne volimo, Nemcem pa, kakoršen je Slovincem prisrčno udani g. Herman, ustavljati se, največjega dobrotnika pri volitvah zatajiti, to bi zamogli le — bedaki!

Tako smo tedaj pokazali, da ni najmanjšega uzroka, zakaj da bi volilci druge može volili, kakor so jim priporočani v „Gospodarju“, „Novicah“ itd. In če vas kdo bega z drugimi imeni, recite mu kratko: O tem možu, ki mi ga ti vsiluješ, ne vem, kako da misli v cerkvenih

in verskih zadevah, ki so za vsacega katoliškega volilca tako imenitne, da le zanesljivemu možu glas dati, zastopanje mu mirno vestjo izročiti zamore.

Cerkvene zadeve.

„Propaganda“ v nevarnosti.

„Proganda“ imenuje se bratovšina v Rimu, ki ima namen, razširjevati nauk Kristusov med neverniki po vsem svetu, vnenje misijone vsestransko podpirati. Začela se je bratovšina za papeža Gregorja XV. l. 1622 in prvi ustanovnik bil je Španjec Valezij, ki je v blági namen vse svoje veliko premoženje sporočil. Papež Urban VIII. in naslednji papeži, kakor tudi pobožni svetni katoličani so ustanovitev še bolj obdarili, in postala je „propaganda“ najslavnejša naprava vsega sveta. Koliko da je ta ustanovitev za razširjenje kraljestva Božjega na zemlji storila, se ob kratkem popisati ne da. Ubogi misijonarji s svojimi revnimi srenjami med neverniki po vsem svetu so stoletja sem v propagandi iskali in našli potrebne pomoči.

In tudi tej, tako dobrotni napravi, ne prizanaša labonska grabežljiva vlada v Rimu. Dopisnik v „Vaterld.“ piše, da vlada zahteva, naj bi se ves imetek propagande z državnim papirjem zamenil in to v treh mesecih! Ker propaganda ne spada med kloštre, katere vlada pleni in vničuje, je že zarad tega njeno zahtevanje krivično. Še večja krivica je pa kratek obrok, v katerem se zamenitev brez grozne zgube vršiti ne more.

Kljubu šemaste postave, ki pravi, da je nedotakljivo in brez davka vse, kar je za vladanje sv. cerkve potrebno, je vlada vendar naložila propagandi, da mora od svojega imetka, ki je edino le cerkvi v pomoč, 42.000 frankov (blizu 17.000 gld.) takse plačati. Vrh tega še pa tirja vlada nov davek od učilišča, katero pripada propagandi, in v katerem se odgajajo učenci, ki so namenjeni za misijonarje po daljnih krajih sveta! — Še več. Vlada ne prizanaša tudi onim hišam propagande, v katerih razni redovniki za mlade misijonske pripravnike šole imajo, ker za te v velikem učilišču prostora ni. Ker so v teh hišah menihi učenci, menihom je pa v svobodni Italiji biti prepovedano, zapira vlada tudi te hiše, češ, da so to „kloštri“, izganja redovnike in prodaja hiše.

Vse to meri na to, vničiti blago ustanovitev propagande. „Vsiljenci“ — pravi dopisnik — „ki so iz začetka trdili, da hočejo v Rimu le posvetno stolno mesto imeti, se bojújo zdaj zoper osnovo svete cerkve same. Sovraštvo zoper Boga in najgrša pohlepnost jih vodi pri vsem, kar počenjajo.“

To je le samo eden izgled tega, kar dela kruti nasilnik v Rimu dan na dan. In vendar je „Slov. Narod“ s tem stanjem tako zadovoljen, da je četrtek 18. septembra v posebnem članku ves

svoj liberalen žolč razlil nad „klerikalci“, „fevdalci“, „fanatiki“, „mračnjaki“, „farizeji“ in „jezuviti“, ki „pravijo, da se papežu z zedinjeno Italijo krivica godi.“ „Kaka neki“? — vpraša „Narodov“ artikelschreiber in daje naslednji odgovor, ki močno po petroleji vonja: „Papež je res imel posvetno oblast. Italijanski narod (laž; le Bismark z italijanskimi framasoni) jo mu je vzela. Papež se je moral narodu volji podvreči, ali dobil je odškodovanje. Pravice do posvetne oblasti papež ni prav nič imel, kakor toliko, kolikor en graščak do tlake in desetine pred 48. letom, zgodovinska je bila itd.“ Take nesramnosti zoper glavarja sv. cerkve se berejo v listu, ki vedno ponavlja, da se liberalci verskih reči ne dotikajo, da vera ni v nevarnosti! Ni je države, katera bi starejša bila in večjo pravico za se imela kakor papeževa majhna država, ki je ustvarjena bila za to, da je glavar sv. cerkve neodvisen, nobenemu posvetnemu vladarju podložen. Alj to — uči srboriti „Narod“ — je „zgodovinska pravica“ bila, katera se sme vsak čas zatreti! Po tem takem niso tudi „zgodovinske pravice“ českega in hrvatskega naroda več vredne, in nemški kakor magjarski posilniki imajo celo prav, ako hočejo s „zgodovinskimi pravicami“ češke in hrvatske kraljevine prav tako postopati, kakor so podhujskani Lahoni postopali in še postopajo s papežem!

Zares prav je imel pošten posvetnjak, ki je — prebralši oni gadovim strupom navdani članek v „Narodu“ — rekel: „Človek, ki je to pisal, je ali zblaznil ali je pa čudno hudoben!“

Gospodarske stvari.

Črvice o zatiranju plevela.

S tem hočemo vrsto zelišč pregledati, katere se alj same, alj z žitom vred zasejajo, ter ga vsikdar onečedijo, mu ne le pravo vrednost zmanjšajo, timveč kruh in druga močnata jedila neokusne in človeku škodljive storé. Takih zelišč se nekatero leto manj, nekatero leto pa toliko nahaja, da si skrbna gospodinja vsa nevoljna sama sebi očita: saj sem žito, preden se je zemlji izročilo, zvesto ščinila in prebrala, pa se je vendar toliko plevela zopet zaplodilo. — Draga, temu nisi ti kriva! — Polje, katero se je bilo za setev pripravilo, imelo je seme smetljivih zelišč že poprej v sebi, kakor se je čisto žito sejalo; kajti seme teh škodljivk je ležalo morebiti že več let od dežja vtepeno v zemlji in se je skoz globoko oranje na površje njive zmetalo, ter z žitom vred zelenelo, cvetelo in dozorelo. Skušnja uči, da plevelno seme na kakem si bodi kraji za kal pripravno ostane, se zelo redko in težko uniči, in le v letih ugodnega vremena v rast poganja. Nemeč resničen pregovor ima: „Unkraut verdirbt nicht!“ —

Najnavadnša in najsitneja plevel na naših

poljih je: Ptičja grašica, kresnica, zlatičnice, njivska goršica, plavica, divji mak, njivski slak, predenica in ljulika.

Ta zelišča cvetejo ob času rži in pšenice, in dozore kakih 14 dni prej kot druga žita. Težko seme se ob žetvi osuje ter ostane raztrošeno leže na strnišču; drugo se pa pridruži, kakor hudobnež poštenu družbini in se z lepim in čvrstim žitom vred v žitnice pospravi.

Dobro je, ako družina po zimi žitno seme marljivo prebira; ako se žito pred setvijo namoči, da plevel na površji vode ostane in se setve meseca majnika pridno oplevajo; a pri vsem tem, kakor sim že omenil, ostane večkrat ves trud brez uspeha. Kakor za vse drugo je tudi za to vse-mogočni Stvarnik skrbel, ter stvaril neke živalice, katere pridnemu poljedelcu na vso moč žita čistiti pomagajo; in te so — vse vrste divjih golobov. V jeseni lahko zapaziš na praznih njivah, kako pridno te ptice pobirajo, in ako jedilne shrambice ene teh živalic preiščeš, najdeš v svoje začudenje zrn raznovrstnega plevela, kateri se jim najbolj priljubi in jim je tudi — razun zimskega časa skoro edini živež. —

Zalostno je tedaj, da se ob času lova te hasljive ptičice tako preganjajo, streljajo in lovijo, kakor le kdo zamore, da se le dobi pečenka, v kateri je pa več kosti nego mesá. — Naj te črvice vsaj nekoliko pripomorejo, da se vendar enkrat popusti lov na te dobrotnice domačih zemljišč. One bodo, ako se jim mir dovoli, priljudneje kakor sedaj, torej tudi v večji množini škodljivo in sitno plevelsko seme pokončavale. Žito bo čisteje, toraj tudi dražje, in za večjo vrednost si zamoreš boljšo pečenko kot od ptičev pripraviti, ter k njej še košček okusnega kruha povžiti.

Ignacij Cizelj, učitelj.

(Gospod. notice glej med „Raznimi stvarmi“.)

Dopisi.

Iz Celja 29. sept. (Nekaj izza nemškutarskega, ustavovernega, usnjatega čveterokotja celjskega.) Celjski ustavoverci in njih sosedi so v nedeljo večer v gostilnici „pri volu“ zopet slišali dva govora, ki sta jim gotovo čisto po volji bila. Prišla sta se jim ponujat za državni zbor: iz Beča odvetnik dr. Richard Foregger, iz Gradca pa — tudi Slovencem znani — deželni šolski nadzornik, dr. Matija Wrečko. Obadva sta v enakem namenu in o istem predmetu govorila v pričo 150 zvestih poslušalcev, kakor sta vedela, da se ustavaško-liberalnim ušesom prilega, novega pa nič nista povedala. Da sta — posebno dr. Foregger — tudi pravične tirjatve narodne in cerkvene, kakor svoje dni dr. Giskra po novi šegi pobijala, to se vé. — Ker je pa mladi Foregger, sin nekdanjega Celjskega zgovornega odvetnika, dalje in bolj dobro nemški govoril, kakor pa doktor modroslovja Wrečko,

in ker je Foreggerjev Rihard še posebno proti Valuškovemu Matičku to struno napel, da ni c. k. uradnik, je pri glasovanju pet glasov več vjel, kakor Valuškov Matiček. Tako sta tedaj v Celjsko ustavoverno tekališče dva pritekla, alj stavo poslanstva bode le jeden prijel. Kot Slovenci želimo zmage g. dru. Prusu!

n- Konjice 28. sept. (Shod volilcev.) Včerašnji shod volilcev je bil v resnici sijajen. Več kakor 150 volilcev se je bilo pri shodu sešlo. Iz konjiškega okraja je bilo volilcev iz 14 občin, med njimi več županov in občinskih odbornikov. Vrh tega so bili zbrani volilci iz treh sosednjih okrajev: iz Slovenograškega, Slovenobistriškega in Jelškega. Po nasvetu občespoštovanega posestnika g. J. Kolariča je bil za prvosednika soglasno izvoljen g. Juri Zorko, župan sosednje občine Tolstivrh. Njegov namestnik je bil g. Jaka Klinc, posestnik pri Konjicah. Zapisovalec je bil g. M. Dimnik, kmet v Konjiški vesi.

Prvi je besedo poprijel vč. g. dr. L. Gregorec iz Maribora. Pojasnil je nekoliko nove volitve. Povedal je dalje, kako da se je ustanovil centralni volilni odbor v Mariboru. Naznanil je pričujočim, da ima čast biti tajnikom onega odbora, ter dnes v imenu onega odbora vsem živo priporoča pričujočega kandidata g. Janko Pajka. Opiše nekoliko njegovo sedanje življenje, njegovo narodno, politično in cerkveno vedenje. Našteva nekatere prednosti, katere ima ta kandidat pred vsemi drugimi. Na koncu pa še razjasni, zakaj da si duhovniki toliko prizadevajo katoliškim kandidatom od zmage pripomoči.

Govor je z veliko hvalo sprejela skupščina. Na to nastopi g. kandidat Janko Pajk. Zvišenim glasom in ginjenega srca obeča, da se bo, ako ga zaupanje slovenskih kmetov na Dunaj pošlje, tam tako obnašal, kakor je vč. g. predgovornik nja lastnosti opisal.

Razvija potem na dalje ves svoj program. Najvažnejši točki ste bili dve: v šoli se mora krščanski nauk svobodno učiti*) in katoliški cerkvi, (kakor drugim verskim družbam) se mora pustiti njena samostalnost. Vsaka točka njegovega programa se je z veliko pohvalo in „živjoklici“ potrdila. G. Janko Pajk je bil z velikim navdušenjem za kandidata proglašen. G. Kamški strah naj le gre spat — Konjice so zanj zgubljene!

Na to g. predsednik poprime besedo. Zahvali se g. kandidatu, da je svoje misli tako jasno razodel, ter obljubi v imenu vseh kmetov, da bodo na vso moč za njega delali.

Dal se je pričujočim še kratek poduk, kako se naj vedejo pri izberanju volilnih mož in 20. oktobra pri volitvi g. poslanca.

K sklepu se je očitna zahvala izrekla po

*) Tega dozda nihče ne brani in menda tudi v prihodnje ne bo. Uredn.

vrsti vsem, ki so si prizadevali, da se je shod izredno veličastno vršil.

Iz Sloveno-bistriškega Pohorja 29. septbra. — (Beseda volilnim možem.) Zopet bode treba hoditi v Maribor, da se voli poslanec za državni zbor. Moramo se tedaj že pred volitvijo odločiti, komu hočemo zaupati, koga toraj voliti za poslanca.

Od ene strani se nam vriva in ponuja „kamški strah“ Seidl — od druge strani se nam pa priporoča **J. Pajk**. Kterega bomo tedaj volili? Na to pač ni težko odgovoriti, ako si imenovana dva kandidata nekoliko ogledamo. Seidl penzioniran oficir, kteremu bi se spodobilo, da bi, ker je še zdrav in močen, služil pri vojaki, ne pa da v najboljših letih ob naših dnarjih počiva — Nemeec od pet do glave, je prišel med Slovence dolj iz Nemškega, ne pozna naših razmer niti našega jezika, je bil in je tujec med nami. Njega nam za kandidata posebno priporočujejo nemčurski in ob našem slovenskem kruhu živeči Sloveno-bistriški „purgerji.“ — Pomagal jim je namreč, da se jim je dovolilo, delati do železnice cesto, ki bo koštala na tavžente in tavžente, kterih seveda ne bodo sami plačevali, in od ktere večidel samo Bistričani dobiček imajo. A povem Vam, da bodedo posebno mi, Pohorjanci — ker smo, zapeljani pred par leti neko pismo nevedoma podpisali — akoravno nimamo od imenovane ceste ne za en krajcar dobička, za njo dolagati in plačevati morali, da le kaj! — Janko Pajk, bivši profesor, ki se je pa rajši sam službi odpovedal, kakor da bi se vladi vklanjal, je mož bistre glave, sin kmečkih staršev iz Spodnje Polskave, tedaj domačin in naš rojak, ki že od mladih nog pozna naše težnje, potrebe in naš kraj, je izvrsten govornik, ki nas bo, kedar bo treba, tudi znal pred vsem svetom zagovarjati. — Tukaj nam ni težko izbirati! Na vsako vižo nam mora biti domačin ljubši, kakor pa tujec. — Sloveno-Bistričanom, ki imajo toliko skrbi za Seideln, pa odgovorimo: Če vam je tako vseč, ga pa sami volite; pri nas kmetih in pri naših volitvah nimate Vi nič opraviti, tedaj tudi nič zapovedovati. — Naš prihodnji poslanec mora biti naš rojak in domačin profesor **J. Pajk!**

Iz slov. Bistrice. (G. Pajk naš poslanec.) Dne 21. sept. se je sešlo tukaj mnogo veljavnih mož, ki so se vsi izrekli za g. Pajka kot kandidata za državni zbor. Enkrat že zato, ker smo se starega Seidlna, ki slovenski kruh je in slovensko vino rad pije, a našega jezika niti besedice čuti neče, — do grla naveličali. Zdaj hočemo drugega, novega poslanca poskusiti, in sicer ravno g. Pajka, ki je naš rojak. Njegovi stariši prebivajo med nami v spod. Polskavi. Posebno pa zato, ker je pripravljen ne samo našo narodnost zagovarjati, ampak tudi svobodo sv. cerkve in pa krščansko odrejo naših ljubih otrok braniti. Živio g. Pajk! naš poslanec.

Od sv. Martina (pod Vurbergom), 30. sept. [Seidl naj gre rakom žvižgat!] Srenja pri sv. Martinu pod Vurbergom ima brod čez Dravo, kterega si je na lastne stroške napravila in ga tudi zdaj vzdržuje. Kdor se po tistem pelja, plača nekaj krajcarjev, kar tudi mora biti, ker je vedno treba kaj popravljati. Ko se je pa g. Seidl pred nekaj časom tukaj vozil in peš hodil, ga ni bila hitro volja brodnine plačati; brodnar si je moral svoje plačilo s hudim iztiskati. Veste gospod Seidl, naš brod je privaten in ne javen, kakor na primer okrajne ceste, za ktere moramo, kakor se čuje, letos neki že 36 procentov plačevati; zategadelj si pa tudi vselej denar pripravite, če se boste hoteli po brodu peljati. — Še nekaj nam na srcu leži. Vi nam vedno nemški dopisujete. Nemški jezik mi čislamo, še bolj pa slovenski, materni jezik; toda Vaših, celo vatlo dolgih nemških stavkov ne umemo, ker nismo tako učeni, da bi iz Vašega nemškega motovila posneti zamogli jasnih besed. Torej bi bilo pametno, ako bi nam svoje misli po slovenski povedali, potem bi ne bilo toliko nepotrebne pisarije, kakor se je ravno pri nas že zgodilo. Toda tega od Vas tirjati ne moremo, ker nič slovenski ne znate. Ker tedej Vi nas slovenskih kmetov ne umete, mi pa Vas prav ne; ker se hočete zastoj po našem brodu, ki jako veliko košta, voziti, in nas tako strahovati, kakor ljudi v Kamci, in ker ste nam Vi v prvi vrsti krivi, da imamo 36 procentov okrajne naklade, tudi 8. okt. takih mož volili ne bomo, ki bi 20. okt. v Mariboru za Vas glasovali. Naš poslanec v državni zbor naj bo naš slovenski rojak, gosp. profesor Pajk, ki nemški in slovenski zna, pa tudi marsikaj druga, o čemur še se pa Vam ni sanjalo nikdar ni; Vi g. Seidl tujec na našej zemlji in kamški strah pa pojdite rakom žvižgat!

Od sv. Jurja na Šavnici, 28. sept. Danes je imelo naše katoliško-politično društvo zborovanje. Privrelo je mnogo ljudstva, preko 300 vrlih kmetov, ker je bilo oznanjeno, da nas bode počastil naš slav. poslanec in deželni odbornik g. Herman iz Gradca —

G. Herman je bil slovesno sprejet, in po precej dolgem nagovoru enoglasno večkrat proglašen za našega kandidata. Govorilo je več gospodov. Obširnejše bomo poročali še prihodnjic.

Iz Središča 30. sept. (Evo nasledke svobodomiselnih brezverske omike in liberalnega napredka!) Na tukajšnjem kolo-dvoru so zvečer 25. t. m. nekemu oficirju ukradli popotno škrinjo (kofer), ktero so čez dva dni na pol spraznjeno in odprto v bližnji koruzi našli. Tisto noč ukradli so tatovi tržanu g. T. S. voziček in dva jaka konja, o kterih ni več duha ne sluha. Prihodnjo noč 26. t. m. prekopali so zid v hišo g. J. D. v prejšno židovsko štacuno, ter odnesli nekoliko še tam shranjenega sladkorja. Skušali so tudi v prodajalnico g. J. D. prodreti

ter si usnjine nabasati, pa gospodar šum v spanji zasliši in tatove odpodi. Isto noč napravili so tudi že precej veliko luknjo v zid štacune g. G. — a sosed zapazi ponočne zidarje, napravi luč in tatovi so odnesli srečno peté. — Kdor pač vere nima in sedme zapovedi ne spoštuje — tudi železna vrata prebije, in debelo zidovje prekoplje.

Odgovor na dopis v „Slov. Gospodar.“ dne 19. sept. pod naslovom: „Obramba razžaljene časti iz Šmarja pri Celji.“

Da bi bil g. dekan Martin Ivanc zavoljo goljufije krivega spoznan, je očevidno velika pomota; ali ni niti dopisatelj niti podpisani g. Janez Andrluh, oče ubožcev, župan in okr. načelnik, dotične razsodbe čital, ali pa je ni popolnoma razumel, kajti razsodba od 4. sept. 1863 št. 714 se glasi: „Anton Pozernich, c. k. okrajni kancelist tukaj, se prestopka varnosti na česti*) z psovanjem gg. Martina Ivanca dekana in Alojzija Wostry-ja, okrajnega zdravnika tukaj, krivega spozna i se zavoljo tega na 5 gld. globe, mogoč 24 ur ječe obsodi, kar se pa obdolženja ne zvestobe g. dekana pri denarjih za uboge tiče, je za nekrivega spoznan.“

Vsled obstoječih pravil bi naj vsaki pristojnik kakega ubožnega zavoda čez dohodke i postroške na drobno v svojih v blagajnici ležečih knjigah opazke delal, posebno pa v blagajniških zadevah za vsaki čas v arhivu račune imel, kar se žalibože pri tukajšnjem predstojniku ubožnega zavoda, g. dekanu ne nahaja. Da bi pa v tej zadevi varnost pridobil, sem bil prisiljen v tem obziru uže pred štirimi leti neprijetno grajati, kar je tudi gospod dekan dobro vedel i pri obravnavi obstal; neresnična je toraj poved, gos pod dekan ni pred obravnavo nič o dolženju ne zvestobe pri denarjih za uboge vedel. —

Šmarje 25. sept. 1873.

Ant. Pozernich, kancelist.

Pristavek vredništva. Kar še „odgovor“ več ima zastran glob in časa, k edaj da so prav za prav vplačane in vpisane bile, zastran gg. And. Kakolja in Fr. Skaze, ki sta l. 1865—1866 — in sicer eden župan, drugi pa oča ubozih — bila, ne spada sem. Prvo bo odločila in na dan spravila vsled rekurza alj nove pritožbe daljna sodnijska preiskava; kar pa imenovana dva gospoda zadeva, ni dopisnik v „Gospodarju“ o njiju govoril, torej se jima tudi b raniiti ni treba.

Za podak in kratek čas.

Kako Seidl po kolekturi hodi.

Pod predsedstvom slovenskega Janžeka Kocmutovega, advokata v Mariboru, divjal je stotnik

*) Takošno slovenščino umeti, res ni igrača.

Seidl, da bi navzoče liberalce za se podkuril, na volilnem shodu 23. sept. skoro edino le proti duhovščini. Očitil je duhovnikom, da neusmiljeno ljudi derejo, dolžno zbirco po sekucijonu iztirjavajo, prosto zbirco celó v zapisano spreminjajo itd. Dokazal seveda vsega tega ni, čemu tudi? liberalcu je zadosti, da le duhovski stan z blatom ometava.

Proti ostudni surovosti Seidlnovi vzdignil se je bil blagi gospod Jan. Brglez, kaplan pri sv. Petru, ki je branil čast svojim duhovskim tovarišem, za kar mu očitna hvala gre. —

Mi hočemo tukaj h i n a v š i n i posvetiti, ter pokazati, kako da Seidl po svetu kolekturo pobira in za kaj. Kaplan sicer ni, ki v grdem vremenu in hudi zimi na spoved hodi in tudi drugači mnogokrat veliko trpi, pa penzioniran stotnik je, ki dobiva vsak mesec pisano kolekturo v denarjih, kakoršne menda devet delov štajerskih kaplanov nima. On pošlje namreč alj nese pobotnico alj kvitengo v davkarijo in tankaj prejme denar. Sicer mu te pisane kolekture nihče ne zavida, pa vsak, kateri štibro plačuje, si le misli, zakaj neki Seidl več pri vojakih ne služi, saj je še jako trden in ima tako močen glas, da bi ga lahko kompanija od Kamce tjekaj do „sicerkatoličana“ Wretzlina slišala komandirati.

Seidl je pobiral še neko drugo pisano kolekturo. Kedar je v deželnem zboru v Gradcu sedel, je dobival na dan za svoje sedenje pet, kadar je pa v državnem zboru na Dunaju bil, je prejemal deset goldinarjev, kateri so prišli iz žepa revnega kmeta. Ta denar bi si bil Seidl popolnoma zaslužil, ko bi bil v korist slovenskega vernega ljudstva delal in njegove pravice branil, alj ker se mu je že nezakupnica na Dunaj poslala bila, v kateri se mu je v obraz povedalo, da on samo nekatere nemškutarske liberalce zastopa, mora vsaki, ki pešico z davki preobložene zemlje ima in pahnjen ni, prašati, kako zamore g. Seidl. tako predrzen biti, da takošno nezasluženo pisano kolekturo pobira?

Toda Seidl ne ve samo pisane kolekture pobirati, on zna tudi kot načelnik mariborskega okrajnega zastopa nam vsem, ki štibro plačujemo, jako debele in mastne kolekture za okrajne ceste predpisovati. Te cestne kolekture namreč so pri nas od 6 na 36 procentov narastle, kar je gosp. Perko v letošnji „Mariboržanki“ od 11. maja št. 57. povedal, in se nad to strašno pisano kolekturo zavzel. Sicer bi mi reveži, ki težko denar skupaj spravljamo, tudi zoper 36 procentov občne okrajne kolekture alj naklade (Bezirksumlagen) nič ne imeli, ko bi nam le ne bilo treba na nekem kraju blizo Maribora po neizmernem blatu hoditi in voziti, kder je že letos po zimi gosp. Seidl občeal dobre šute navoziti dati, ktere še pa zdaj, ko se zopet zima bliža, popolnoma pogrešamo.

Seidl hodi tudi po prostovoljni in prisiljeni zbirci alj kolekturi in sicer deloma sam, deloma

z nemškutarskimi liberalci. V Poličane, na primer, je neki sam šel, kder je pri „sicerkatoličanu“ Hartnerju za glasove v državni zbor koledoval; na 24. dan sept. pa so njegovi liberalni privrženci: Brandstetter, Gasteiger in „sicerkatoličan“ Wretzl v Maribor nekatere liberalce povabili in sicer v ta namen, da bi „kamškega straha“ vsi skupaj slovenskim kmetom, ki največ štibre plačujejo, za poslanca v državni zbor vrinili. Alj to bo težko šlo, kajti vsak pameten kmet lahko razumi, da je gosp. Seidl zavoljo svoje nevednosti za državni zbor ravno tako sposoben, kakor zajec za boben.*) To je on sam ravno 24. sept. s tem jasno pokazal, da ni vedel ne besede črhnoti o državnih zadevah, marveč je le po duhovnikih in papezu mahal, kar zamore vsak capin. Ker se pa volitve volilnih mož že pričenjajo, ter bode volilnim možem v roke dana oblast, da se Seidlnu za vselej dunajski državni zbor zapre, naj nihče takošnih nepodučenih možev ne voli, ki mislijo: Seidl je nezgruntano prebisana glava, ko vendar nič druga kot strašno kričati in hujskati ne zna. Seidl nič drugega ni kakor sebičnejš, neučena glava z dolgim jezikom, in pa metla liberalnega Fortschrittsvereina za omaljšive Slovence. Torej je pa tudi Seidlna v državni zbor voliti toliko, kakor slepeca siliti, da naj mala; je toliko kakor jazbeca v koruzo spuščati, da njo zoblje; je toliko, kakor volka med ovce zapirati, da njih trga in žere.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Skoro vsak teden po dvakrat raznese se glas po svetu, da se bo ministerstvo — ali vse ali barem deloma — spremenilo. Kdor pa bolj trezno politično stanje v Avstriji opazuje, postal je že zdavno — neveren nasproti vsem takim glasovom, ki obetajo kaj boljšega. Po naših mislih držalo se bo ministerstvo do konca volitev, kakor je imelo obstanek zarad Dunajske razstave. Če se bo pokazalo, da je večina izvoljenih poslancev iz tabora brezverskih liberalcev, utegnejo namesto enega ali več sedanjih ministrov poklicani biti v ministerstvo možje, ki umejo bolj opazno okoli

*) Kako neveden da je ta večni kandidat, kaže naslednje. Ker že ni vedel drugih sramot duhovskemu stanu v obraz metati, je zbruhnil še to, da je on za to, da se — naj duhovniki ženijo, kar je zagovarjal s tako pohušljivimi besedami, kakoršne se le v grdih, zakotnih kričmah čujejo. Tu se je pokazala strašanska Seidnova nevednost v cerkvenih rečeh in v avstrijskih državnih paragrafih. Da drugo zamolčim, povem samo, kar §. 63. občnega državnega zakona (Allg. bürg. Gesetz. 1. Thl. II. Hptstk.) govori. Ta §. namreč veli, da se duhovniki, menihi in nune, ki so se k samskemu stanu zavezali, ženiti in možiti ne smejo. Sramota torej za g. Seidna, ki je že več let v državnem zboru na Dunaju za deset goldinarjev na dan sedel, pa še tega državnega paragrafa ne ve; še večji sramota za tiste, ki za takošnega hudobneža in nevedneža glasujejo. Pisatelj.

vrele kaše cerkvenih vprašanj hoditi, blizo tako kakor minister Stremayr, da bodo zaver podlagali državnemu vozu, ki ga liberalci prenašlo v prepad gonijo.

Po sporočilih vladnih listov hoče vlada zopet nekoliko novih gospodov potisniti v gospodsko zbornico. To umetniško iznašel je pri nas iz Saksonskega barona preustvarjeni grof Beust, ki je vedno udane žlahtnike in druge „gospode“ tako dolgo rival v gosp. zbornico, dokler ni za vsaki slučaj vladi udane večine vkupaj spravil. Če se to tudi zdaj zopet namerava, je to znamenje, da se vlada nekako vspeha novih volitev boji, in torej v gosp. zbornici varnega zavetja išče.

Kakor poroča „Politik“, je že zdaj v cesarski kanceliji mnogo pritožeb zoper vladno vtikanje v volitve in pritiskovanje na volilce. Tudi iz slovenskih krajev se čuje več tacih pritožeb. „Nar.“ poroča iz Kranjskega, da je vladni svetovalec Roth, namestnik bolnega dež. predsednika Auersperga, okrajnim glavarjem ukazal, vsem podložnim uradnikom zatrditi, da naj za ustavake glasujejo, okr. glavarjem pa zvesto pomagajo, da bodo ustavaki voljeni; kateri se pa zoper ta ukaz pregrešijo, naj se vladi na znanje dajo. — Tajnik glavarstva na Ptujem, g. Rotman, rekel je kmetskim županom, da naj duhovnikov v volilni imenik ne devajo; vsled tega so mnogi svojo pravico morali reklamirati. Radi bi vedli, na kakošni postavnici razlog se tajnik opira? Po naših mislih ne služi tako postopanje v povzdigo gospodskine veljave.

Kranjsko. Izvrševalni volilni odbor razglasil je oklic, v katerem so naslednji kandidati priporočani: I. V kmečkih občinah: 1. G. grof Jož. Barbo dež. poslanec in veliki posestnik; 2. G. grof Kar. Hohenwart, bivši predsednik ministerstva; 3. G. dr. Jož. Poklukar dež. poslanec; 4. G. Jan. Irkič, notar v Krškem in dež. poslanec; 5. G. Emanuel Tomšič, posest. in župan v Trebnem. II. V mestih in trgih: G. Dr. E. H. Costa, odvetnik in dež. poslanec za Gorenjsko. — Poslanec za Ljubljano in kupčijsko zbornico, če ni dolečen; za mesta in trge na Dolenskem je postavljen za kand. g. dr. Bučar, zdravnik v Nov. mestu. Kakor poročajo „Nov.“, zbralo se je v nedeljo kakih 50 Ljubl. volilcev v posvet zastran kandidata. Vsi so se strinjali v osebi g. dra. Razlaga. Sklical se bo še veliki zbor volilcev, ki bo stvar dognal.

G. Luka Svetec je odložil mandat kot dež. poslanec. Tako vsaj v nevarnost ne pride, da ga „Narodovci“ kje za kandidata postavijo.

Minister Stremayr je iz lastnega nagiba odpravil slovenske paralelke na gimnaziji in realki, katere so se za ministra Jirečka bile ustanovile. Kako cvili §. 19. liberalne ustave, ako pomislimo, da je na Kranjskem 400.000 Slovencev, in le kakih 15.000 Nemcev!

Češko. 900letnica obstanka Praške škofije se vseskozi sijajno obhaja. Posebno slovesno bilo je 28. sept., ko se je izredno slavil svetek deželnega patrona, sv. V a c l a v a. Veličastna procesija šla je skoz lepo Prago v stolno cerkev sv. Vida na Hradzinu. Iz domače kakor iz sosednjih dežel bilo je ljudstva, da se je vse trlo. Tričetrt ure je trpelo, preden je vsa procesija v cerkvi bila. Ker za ogromne množice v cerkvi prostora ni bilo, služile ste se med milim petjem naroda zunaj stolnice dve sv. meši. Vsi stanovi udeležili so se lepe svečanosti. Tudi iz slovenskih dežel se je več gospodov podalo v zlato Prago. Iz Ljubljane je šel preč. g. kanonik Urh, ki je seboj nesel prekrasno adresno Kranjske kat. družbe do kat. bratov Českih.

Razne stvari.

(*Vinorejska šola*) v Mariboru ima 34,500 enoletnih, in 19,600 dveletnih trsov za prodati. Ravnateljstvo je pripravljeno poslati natančni imenik trsov vsakemu zastopnik, ako se zanj oglasi.

(*Vinorejsko društvo*) v „Slov. Bistrici“ je 200□⁰ zemljišča dobilo, da si napravi trsno šolo ali trsnico. Sklenilo se je, da hočejo že letošnjo jesen zaznamiti 40,000 ključev, ki se bodo potem v spomladi zasadili v trsnico. Odbrala se je za prvi poskus žlahtnina po jernih raznih plemenih: bela, rudeča, muškata in kraljeva žlahtnina (Gutedel.) Potem nekaj veltlinca (pravi se mu tudi: rjavina ali rdeča rabolina.) Naposled še nekoliko: laškega rizelca. (Wälschriesling.) Celó malo, samo za mali poskus se bo nasadilo: zlatega muškata in pa klevca.

(*Promet na železnicah meseca avgusta.*) J u ž n a železnica skupila je 3,267.430 gld., za 12.114 gld. več kot v avgustu lanskega leta. Vozilo se je 912.249 ljudi in 6,505.699 centov blagá. — Po Rudolfovi železnici na Kranjskem se je m. avgusta vozilo 159.725 ljudi (49.877 več kot lani v istem meseci;) 1,664.292 centov blagá (za 360. 039 cent. več kot lani); prihodkov je bilo m. avg. 319.976 gld. (za 119.394 gld. več od lani); vseh dohodkov od januarja je imela 2,377.054 gld.

(*Grad nad Ptujem*) z vsem, kar k njemu pripada, kupila je na javni dražbi gospa grofica Herbersteinova za 146.000 gld.

(*Liberal — teremtête.*) Blagi nadškof H a y n a l d daroval je 40.000 gld. za vstanovljenje dekliške šole v Sobotici (Tereziopel) na Ogerskem proti temu, da bodo redovnice (none) šolo prevzele. Komaj pa liberalni mestni očetje to zvedó, skličejo odbor in sklenejo, da — kakor dalje njih oblast sega, — samostana nikjer ne trpijo. Takošni so liberalci.

(*Okrajni zastopi.*) Svitli cesar so potrdili g. Jan. K u k o v c a, občana v Ljutomeru, za privo-

sednika, g. M. Zemljiča, trgovca v Ljutom, za namestnika okr. zastopa ljutomerskega; v gornje-radgonskem je potrjen Ferd. Špirk (že pa zopet!) za prvomestnika, in grajščak Kar. žl. Pihl za namestnika.

(*Ujet ropar.*) Početkom meseca avgusta je bil neki pekar iz Dunaja v Slatinskih toplicah na samotnem sprehodu silovito napaden. Ropar ga je na več krajih s kamnom hudo ranil, in ko pekar vidi, da je napadnik močnejši, mu prepusti svojo gotovino 300 gl. d. listnico vred, da si vsaj življenje reši. — Pred nekoliko dnevi so hudobneža, po rodu Hrvata vjeli, brž fotografirali in podobo pekarju na Dunaj poslali, ki je takoj spoznal hudobneža, posebno ker je na čelu neko prasko imel, katero mu je bajé napadenec sam napravil. Tudi druge okolščine se popolnem ujemale, da so dobili pravega tička v roke.

(*† G. Ant. Sivka*) izgled kršanskega učitelja, je v ponedeljek 22. septbra. v Špitaliču umrl. Pogreb 24. sept. je pokazal, kako priljubljen da je bil ranjki ne le svojim tovaršem, temveč tudi vsej duhovščini dalječ okrog. Drugokrat prinese „Sl G.“ daljši životopis vrlega moža.

(*Za bogoslovje v mariborskem semenišču*) so se letos samo trije kandidati oglasili. Sicer pravi latinski pregovor: „Tres faciunt collegium“, treh je zadosti, da zamore šola biti, alj če pojde tako naprej, bodo v malo letih mnoge fare brez kaplanov!

(*Železo se obrani rje*), ako ga povošiš z naslednjo zmesjó: Vzame se nekoliko belega voska, ki se raztopi v trpetinovu. S tako zmesjo se potem železo navoši in z leneno cunjjo tako dolgo briše, dokler se ne svetli.

(*Razstava konjev na Dunaji*) se je začela 18. in končala 27. septbra. Na ogled bilo je razstavljenih 417 konjev iz raznih krajev svetá. Ljudje so se posebno čudili gornje-štajerskim ali noriškim velikanskim žrebceem, potem pa drobno-nožnim, kot srne brhkim konjičem arabskega plemena.

(*Največjo fabriko*) za koščeno môko, s katero se zemljišča gnojijo, ima gospod S. Kamplmillner pri sv. Petru blizo Gradca. Ondi se veliko tisoč centov kosti vsako leto zdrobi in v gnojno moko spremení. Kdor si je dobiti želi, lahko po pošti za njo piše. Kmalu se mu bode ustreglo.

(*Letina v Tržaški okolici*) je letos po sporočilu v „Novicah“ prav slaba. Kar ni trtna bolezen vzela, je toča, in kar je toča še pustila, vzela je suša. Vina ne bode skoro nič, le pri sv. Križu blizo Nabrežine dobro kaže; koruza je drobna in majhna.

(*Tudi na Štajerskem*) bo sploh le malo vina in nič kaj posebno prida, ker je meseca septembra preveč deževalo in vseskozi prehladno bilo. Po nekterih krajih na Goričkem in kakor se čuje tudi

v Halozah je še 22. septb. toča veliko škode napravila.

(*Iz štajerskega dež. odbora.*) Dež. odbor je pritrdil prošnji občine na Muti, da se izloči iz zveze z drugimi občinami. Za izločenje so dalje prosile srenje: v Konjicah, Vitanji, Pilštanji in Sladki gori. Tudi kmetske občine v Vuzenici se hočejo ločiti tržanov. Vse to kaže, da je le občno željo izrekla Hermanova peticija do dež. zbora, da se naj velike, samovoljno zložene srenje, izločijo ter postanejo zopet samostalne srenje za se.

(*Slovesno odprtje nove realke*) v Marib. vršilo se je dné 2. okt. vpricho ministra Štremayra, preč. lavant. knjezoškofa, deželnega predsednika in dež. glavarja. Min. je pohvalil mesto ter županu g. dru. Reiserju Franc Jožefov red podelil. — Nobeden govornikov Slovencev še omenil ni; razlegala se je le hvala „der deutschen Wissenschaft.“

(*Novi zvonovi.*) Monsberška fara dobila je tri nove zvonove: enega za farno cerkev, dva pa za podružnico sv. Bolfanga pred Donačko goró. Na malo Gospojnico so se slovesno v turn obesli. Prelil jih je zvonar g. Dencel v Mariboru tako dobro, da se prav lepo s starimi zvonovi v glasu štrinajajo.

(*Kamor ni v Celji po štupe hoditi.*) Tukaj je neki trgovec, Slovenec, kateremu je posebno duhovščina celega okraja mnogo skupiti dala. Tudi je anno dazumal za slovenske kmete branjeval slov. liste: „Gospodarja“, „Novice“, „Danico“, da so jih pri njem dobivali. Se ve, da je kmet prijaznost s prijaznostjo povrnil, ter v štacuni tudi kupoval, kder je list dobival. Odkar je pa „Tednik“ novo čro liberalizma za prosto ljudstvo pričel, zasuknil jo je tudi omenjeni trgovec, ter je „Gospodarju“ ceno znižal, češ, da je ničvreden, pobožen list, ki med Slovenci razprtijo dela, „Tednika“ pa zadosti prehvaliti in priporočevati ne more. Čast duhovšini in poštenim kmetom torej svetujemo, pustite hujskalca in kupujte pri drugem trgovcu štupe, lorberja in družih dišav, oni neki trgovec naj pa sam s „Tednikom“ politikuje.

Odprti list

gospod dr. Pirnatu v Radgoni.

Poslali ste mi Vi gospod včeraj po pošti odprti listič, v katerem je povabilo k volinemu shodu v „Zidu“ blizo Kapele na prihodnjo nedeljo popoldne. Odgovorim Vam ravno tako v odprtem listu s tem, da povabila, pod katerim ste podpisani Vi in negovski želar Špirk, nikakor sprejeti ne morem; kajti stari pregovor pravi: „Gorjé hiši, v kateri se bratijo mačke in miši!“ Razodevali ste mi, ko sva še se pogostoma sprehajala po g. dekanovem vrtu v Radgoni, večkrat svoje misli o Špirku, in ne morete tajiti, da ste ga ostro sodili.

In zdaj Vaju vidim — zares „nobile par fratrum“, v prijateljski zvevi!! Bojim se jako, da je stari zviti nemškutar Špirk, ki je pri zad-

nji volitvi v okrajni zastop volil razun sebe skoraj same Radgonske Nemce, speljal mladega, še nezvedenega Pirnata na led!

Nadalje ne sprejem povabila z Vašim imenom zato, ker je nekaj časa sem Vaše vedenje za omikane Slovence celó nespodobno. Vi ste, kakor slišim, narekovali naročniku „Gospodarja“ g. Šk—cu sirove besede, s katerimi si je ta list prepovedal, a ktere je, na čast mu bodi povedano, potem slovesno preklical. Iz rokopisa sklepam, da ste Vi zapisali na vrli nemški kmečki in federalistični list „Sonntagsbote“, kateri ni pripadal Vam, sledeče fantalinske psovke: „Schweinstall“, potem „Saublatt“, in na ovitek: „Schmierblatt“, ter ste ta list proti volji g. Š., kterega lastina je bil, poslali vredništvu v Gradec nazaj. Vam se pripisuje oni nesramen dopis iz Radgone v „Slov. Narodu“, v katerem se kvasijo same gole laži o meni in družih. Tedaj razumite, zakaj mi je Vaše ime na slabi ceni.

Slednjč še eno. Mi narodnjaki tukaj na meji imamo drugo nalogo, kakor podpihovati nesrečni domači prepir; naša dolžnost je, narod v složnosti braniti zoper široko šopirjajoče se nemčurstvo. Zoper to spako nam je zborov in delovanja treba. Že se je izrekel tukajšnji narod poslednjo nedeljo v velikem zboru pri sv. Jurji za gosp. Hermana kot poslanca za državni zbor; čemu zdaj šuntanje zoper njega, katero bo edino le nemčurjem voda na mlin? Kajti — kakor spoštujem gosp. dr. Ploja, povem mu očitno, da, ker je nasprotnik Hermanov, v okrajnem glavarstvu ljutomerskem zanj pšenica ne raste. Mnogo zasluženega Hermana podirati se pravi, staviti sebe in slovenski narod pred svetom na smeh. —

Bog nam pomagaj k stari složnosti!

O Radgoni 30. sept. 1873.

Jak. Gomilšak, mestni kaplan.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	7	70	6	80	7	60	7	12
Rži	5	50	4	80	4	50	4	82
Ječmena	4	20	4	20	4	—	3	30
Ovsa	2	—	1	90	2	40	1	90
Turšice (koruze) vagan	4	80	4	80	5	—	4	45
Ajde	4	40	4	—	4	40	4	—
Prosa	4	50	4	20	4	—	3	90
Krompirja	1	90	1	50	2	—	2	—
Sena cent	1	50	1	60	1	—	1	10
Slame (v šopkih)	1	40	1	30	—	80	1	40
„ za steljo	—	90	—	80	—	60	—	95
Govedine funt	—	30	—	32	—	28	—	22
Teletine	—	33	—	32	—	32	—	23
Svinjetine	—	33	—	30	—	40	—	32
Slanine	—	35	—	—	—	40	—	40

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. %	69	—
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	—	—
Ažijo srebra	108	50
„ zlatá	5	44

Loterijske številke:

V Trsti 27. sept. 1873: 36 6 7 5 82.

Prihodnje srečkanje: 11. oktobra.

Izdelki g. puškarja so bili na Dunajski razstavi 1873 premirani s svetinjo za zasluge.

Ces. kralj. dvorni puškar v Mariboru

Ivan M. Erhart,

priporoča:

- Puške dvocevke od spredej za nabijati iz železa od 12 gld. do najvišje cene.
- puške dvocevke od spredej za nabijati iz svila (drotá) 18 „ „ „ „
- Lefauchaux (lefoše) iz svila od 30 „ „ „ „
- Lancaster (lénkaster) iz svila od 44 „ „ „ „
- Revolverje 8 „ „ „ „
- Pistole dvocevke 2 gld. 50 kr.
- „ enocevne 1 „ 30 „

**Na novo pripravljena ovi-
(2—2) njena posoda,**

in sicer 100 sodov po 10, 11, in 12 veder v celó dobrem stanju je za prodati, vedro po 1 gld. 20 kr. Pozveduje se v Mariboru, koroškem predmestji števil 41. v prvem nadstropji.

3—3

Oznanilo.

Na **vadnici** c. k. učiteljske izobraževalnice v Mariboru se šolsko leto prične 1. oktobra 1873.

Vpisovanje učencev, ki hočejo vstopiti v to šolo, se vrši 29. in 30. septembra dopoldne. Dotični naj se s svojimi starši ali njih namestniki v ravnateljski pisarni c. k. učiteljske izobraževalnice (Gambrinushalle I. St.) oglasijo.

V Mariboru 17. septembra 1873.

C. kr. ravnateljstvo.